

Könyvismertetés

MÁTYÁS SZABOLCS:

Bűnözésföldrajz

International Criminal Geographical Association, Budapest, 2023, 238. p.

A bűnözésföldrajz egy olyan, kevesek által kutatott terület, amellyel az elmúlt néhány évben hazánkban egyre többen foglalkoznak és válnak irányában nyitottá. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán (a továbbiakban: NKE RTK) kialakult egy olyan, a téma iránt érdeklődő kutatókból álló csoport, amelynek tagjai közel egy évtizede vizsgálják a bűnözés térbeliségét és annak folyamatos változását.

Az elmúlt néhány évben számos hazai és nemzetközi konferenciát rendeztek, két folyóiratot alapítottak, bűnözésföldrajzi versenyeket szerveztek stb. Ebbe a tudományos munkába kapcsolódtam be magam is.

A fentiekkel összhangban, egyre nagyobb igény fogalmazódott meg egy olyan bűnözésföldrajzi tankönyv megírására, ami érthetően olvasmányos forrásul szolgálhat a téma iránt érdeklődők számára, hogy komplex és autentikusan összegyűjtött bázist tarthassanak a kezükben. Mátyás Szabolcs a bűnözésföldrajz méltán ismert és elismert hazai úttörője 2020-ban írta meg a témában a tankönyvét. Jelen sorok írása közben a tárgykör kutatójaként annak ellenére próbálok objektív maradni, hogy többnyire Mátyás Szabolccsal publikáltam e témakörben. A mű elérhetővé vált a világhálón is, amelyből az alap- és mesterképzéses hallgatók tanultak az NKE RTK-n és egyéb hazai felsőoktatási intézményekben egyaránt, alpműként idézve szak- és tudományos dolgozataikban is a szerzőt és írását. A tudomány azonban előrehaladt, bővültek az ismeretek, ezért Mátyás Szabolcs 2023. decemberében megjelentette a közel kétszeresére bővített második kiadását is a könyvének.

A második kiadást 11 fejezet tette teljessé. Az első fejezet a bűnözésföldrajz helyével és tudományrendszerben betöltött szerepével foglalkozik. A fejezet nem sok mennyiségi változást hozott az első kiadáshoz képest, viszont minőségi jellemzőiben innovatív mérföldkő, hogy a szerző abban felosztja a bűnözésföldrajz területét, amelyre előtte korábban senki sem tett még kísérletet sem.

A 2. fejezetben a bűnözésföldrajz hazai és nemzetközi története került bemutatásra. Itt jelentősen gazdagodott az elsajátítható ismeretanyag spektruma. Egyrészt ez abból adódik, hogy az első kiadás óta eltelt három évben is a tudomány területén érdemleges hazai eredmények születtek, másrészt pedig a nemzetközi rész is jelentős „ránccelvarráson” esett át.

A 3. fejezet a bűnözésföldrajz eredetét mutatja be. Itt elsősorban a korábbi kiindulópontok aktualizálását érdemes kiemelni. Számos korábbi forrás már nem hozzáférhető, s helyettük újak érhetők el.

A 4. fejezetben a kriminálgeográfiai kutatások területi egységeit ismerheti meg az olvasó. Itt nem történt jelentős változás a korábbi kiadáshoz képest.

Az 5. fejezet a földrajzi tényezőket mutatja be, melyek elemzése szükséges egy kriminálgeográfiai analízis elvégzéséhez. Ez az a fejezet, ami a leginkább bővült, tartalmilag és képileg egyaránt. Véleményem szerint ez tekinthető a leginkább fajsúlyos fejezetnek, hiszen olyan konzekvens összefüggések megfogalmazására került sor egyes földrajzi tényezők és a bűnözés, mint detektálható társadalmi jelenség között, amelyre korábban sem magyar, sem pedig nemzetközi szerzők nem vállalkoztak még.

A 6. fejezet a településszerkezet és bűnözés közötti kapcsolatot mutatja be. A hazai és a nemzetközi szakirodalmat vizsgálva, a témával foglalkozók kis számára tekintettel kijelenthető, a fejezet a jelölt témakifejtésében úttörő jellegű gondolatokat tartalmaz.

A 7. fejezet az államhatárokkal foglalkozik, amelyek szerepe az idő előrehaladtával jelentősen felértékelődött, melyre több helyen is utal a szerző. Úgy gondolom, hogy a katalizáló külpolitikai események hatására még inkább a kutatások fókuszába kerül majd e terület.

A 8. fejezet a bűnözési térképezéssel foglalkozik, amely ugyancsak a „fajsúlyos” fejezetek közé sorolható. E fejezet is gyökeresen megújult úgy tartalmában, mint vizuális megjelenésében. Ez a rész a legfrissebb nemzetközi kutatási eredményekkel bővült, amely ismét évekre zsinórmértékül szolgálhat a hazai kutatók számára.

A 9. és 10. fejezet a bűnözésföldrajz és más területek közötti kapcsolatra világít rá. A könyv olvasása közben a laikus olvasó is könnyűszerrel ébredhet rá, hogy milyen szoros kapcsolat van az egyes tudományterületek és a földrajz között. Ilyenkor ismét beigazolódni látszik Bertrand Russel, brit polihisztor mondása, miszerint „A bűn, földrajzi fogalom”.

A 11. fejezet a bűnözésföldrajz gyakorlati alkalmazásával foglalkozik. Új elem a fejezetben a korábbi kiadáshoz képest, hogy igen alapos matematikai (matematika statisztikai) fundamentumokkal is megtámogatja a szerző a kutatása elméleti hátterét. Ez jól mutatja azt, hogy a bűnözésföldrajz egy igen komoly alapokon nyugvó és mérhető tudomány.

A bűnözésföldrajz iránt érdeklődő és művelő kutatóként úgy gondolom, hogy a Bűnözésföldrajz című egyetemi jegyzet hiánypótló és a téma specifikumát tekintve jelentős állomás, amit nemcsak az egyetemi hallgatók és a rendészeti terület iránt érdeklődők, de a gyakorló szakemberek is sikerrel használhatnak a mindennapi munkájuk során. A könyv nagy előnye, a sokrétű bűnözésföldrajzi ismeret elsajátíthatósága mellett, hogy ingyenesen letölthető és bárki számára szabadon hozzáférhető.

A könyvet jó szívvel ajánlom mindenkinek, aki érdeklődik a geográfia és a rendészettudomány iránt, vagy csak alaposabban meg szeretné érteni sajátos spektrumon keresztül a világ működését, valamint a bűnözés kialakulásának egyik lehetséges okát.

Dr. Bói László
egyetemi tanársegéd
Nemzeti Közszolgálati Egyetem

